

Projekt

**UCHWAŁA NR XX/ /2025
RADY GMINY WYRY**

z dnia 19 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153); art.4¹ ust.2-2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn.zm.) oraz art.10 ust. 2-2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz.1939 z późn.zm.)

Rada Gminy Wyry postanawia:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 roku stanowiący załącznik do niniejszej uchwały i będący jej integralną częścią.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wyry.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY WYRY

Joanna Pasierbek-Konieczny

Spółpodał:

**PRZEWODNICZĄCA
GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

Anna Łożańska

Załącznik do uchwały nr XX/ /2025
Rady Gminy Wiry
z dnia 19 grudnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY WIRY NA LATA 2026-2029**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I ADRESACI PROGRAMU	3
II DIAGNOZA WYSTĘPOWANIA UZALEŻNIEŃ W ŚWIELE ZASTANYCH ŹRÓDEŁ W GMINIE WYRY	4
2.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	4
2.2. Procedura Niebieskiej Karty	6
2.3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	8
2.4. Rynek alkoholowy	9
2.5. Punkt Konsultacyjno-terapeutyczny	9
2.6. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży	10
2.7. Przestępczość	11
III BADANIA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH – 2025	12
3.1. Badanie dorosłych mieszkańców	12
3.2. Sprzedawcy napojów alkoholowych	14
3.3. Seniorzy z Gminy Wyry	14
3.4. Badania wśród uczniów	15
IV ANALIZA SWOT	17
V CELE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029 DLA GMINY WYRY	20
VI ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE WYRY	29
VII WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU	29
VIII ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	30
IX MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	30

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wiry na lata 2026-2029, zwany dalej Programem, stanowi kontynuację działań z obszaru profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, realizowanych corocznie i skierowanych do różnych grup odbiorców w Gminie Wiry.

W Programie uwzględniono zadania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 – cel operacyjny 2 pn. „Profilaktyka uzależnień”. Elementem Programu są również działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, polegające na upowszechnianiu wiedzy oraz wzmacnianiu kompetencji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie rozpoznawania i radzenia sobie z problemami uzależnień.

Założenia Programu są zgodne z wytycznymi zawartymi w „Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku”, wydanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2029 r., a większość planowanych zadań ma charakter coroczny i długofalowy.

I ADRESACI PROGRAMU

Program kierowany jest do mieszkańców Gminy i obejmuje zarówno osoby zagrożone problemami uzależnień i przemocy, jak i środowiska wspierające ich funkcjonowanie. Działania adresowane są do różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób wymagających wsparcia oraz tych, którzy odgrywają kluczową rolę w profilaktyce i reagowaniu na zagrożenia

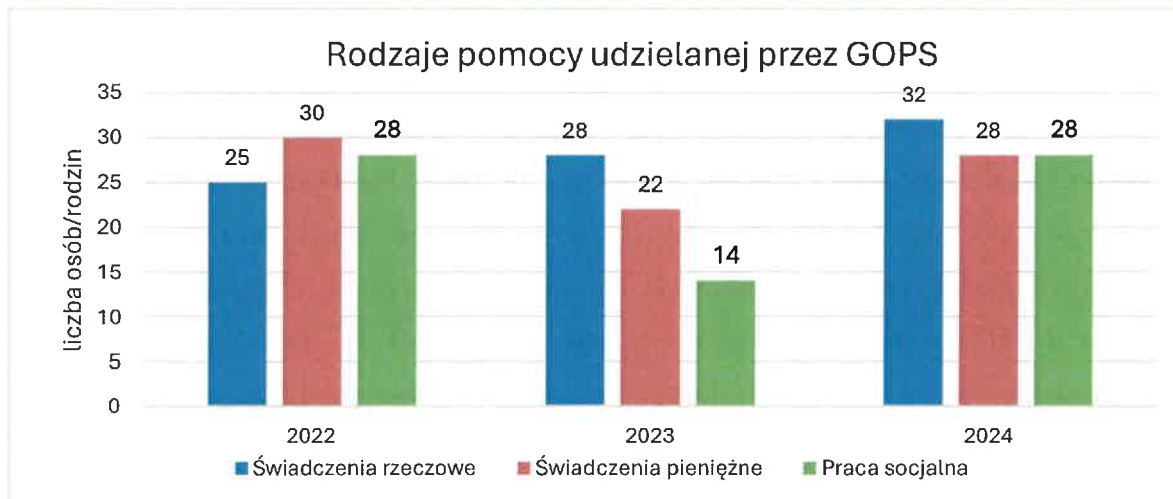
Adresaci Programu:

- Dorosli mieszkańcy gminy Wiry.
- Dzieci i młodzież.
- Osoby uzależnione, pijące ryzykownie i ich rodziny.
- Osoby doświadczające przemocy domowej oraz podejrzane o stosowanie przemocy.
- Sprzedawcy napojów alkoholowych.

II DIAGNOZA WYSTĘPOWANIA UZALEŻNIEŃ W ŚWIETLE ZASTANYCH ŹRÓDEŁ W GMINIE WYRY

2.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	48	44	53
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	5	6	4

Powody przyznawania pomocy społecznej (liczba osób)			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	19	20	22
Bezrobocie	14	12	10
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	10	7	14
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	5	6	6
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	30	31	38
Alkoholizm	5	6	4
Inne	9	11	10

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pracuje	7	1	3
Nie pracuje	24	13	15
Bezrobotny, bez prawa do zasiłku	14	13	10

W latach 2022–2024 działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrach utrzymywała się na stabilnym poziomie, jednak widoczne były pewne zmiany w strukturze potrzeb mieszkańców oraz w sposobach udzielania wsparcia. Liczba rodzin objętych pomocą pozostawała zbliżona, choć w 2023 roku zanotowano lekkie zmniejszenie liczby beneficjentów, a następnie ponowny wzrost w 2024 roku. Wśród rodzin korzystających ze wsparcia niewielką, ale zauważalną grupę stanowiły osoby dotknięte problemami uzależnień.

W strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej dominowały kwestie zdrowotne i związane z niepełnosprawnością oraz długotrwałą chorobą. W tych kategoriach widać było wahania liczby osób potrzebujących wsparcia, jednak ogólny trend wskazywał na wzrost zapotrzebowania na pomoc wynikającą ze złego stanu zdrowia. Zmniejszyła się natomiast liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia, co może sugerować poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy lub większe zaangażowanie społeczne mieszkańców. Wzrosła liczba osób potrzebujących pomocy z powodu ubóstwa, co może być związane z rosnącymi kosztami utrzymania i inflacją w analizowanym okresie. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymywała się na podobnym poziomie, co wskazuje na stałe zapotrzebowanie na wsparcie w zakresie funkcjonowania rodzin.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS były zróżnicowane. Wsparcie w formie świadczeń rzeczowych i pieniężnych pozostawało na zbliżonym poziomie w każdym roku, natomiast szczególne wahania odnotowano w zakresie pracy socjalnej. W 2023 roku liczba osób objętych tą formą wsparcia znacząco spadła, by w 2024 roku ponownie wzrosnąć, co jest wynikiem wnioskowania o taki rodzaj wsparcia przez klientów GOPS.

Analiza sytuacji odbiorców pomocy społecznej pod względem aktywności zawodowej pokazuje, że największą grupę stanowiły osoby niepracujące. Liczba osób pracujących była niewielka, co sugeruje, że pomoc społeczna trafiała głównie do mieszkańców pozostających poza rynkiem pracy, w tym do bezrobotnych bez prawa do zasiłku. W 2023 roku widoczny był wyraźny spadek liczby osób aktywnych zawodowo wśród beneficjentów, a w 2024 roku ich liczba nieco wzrosła, co może oznaczać próbę powrotu części beneficjentów na rynek pracy.

Podsumowując, działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrach w latach 2022–2024 charakteryzowała się stabilnością przy jednoczesnym stopniowym zwiększaniu zaangażowania w działania wspierające osoby w trudnej sytuacji zdrowotnej i materialnej. Widoczne są niewielkie, lecz znaczące zmiany w strukturze potrzeb mieszkańców, które mogą stanowić podstawę do dalszego rozwoju oferty pomocy, zwłaszcza w zakresie wsparcia rodzin, osób starszych oraz długotrwale chorych.

2.2. Procedura Niebieskiej Karty

Liczba założonych Niebieskich Kart			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem NK	4	8	2

Instytucje zakładające Niebieskie Karty			
Nazwa instytucji:	Liczba kart:		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej	1	0	0
Policja	1	7	1
GKRPA	1	0	0
Placówki edukacyjne	1	0	1
PCPR	0	1	0

Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	23	22	4
Kobiety	11	15	2
Mężczyźni	1	0	1
Dzieci (do 18 r.ż.)	11	7	1

Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	15	16	2
Kobiety	4	0	0
Mężczyźni	11	16	2

Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	15	16	2

Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	3	5	6

Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w 2024 roku:	
Rodzaj pomocy:	Liczba osób:
Pomoc psychologiczna	4
Pomoc prawna	3
Pomoc materialna (np. zakwaterowanie, żywność):	2
Inne	1

W latach 2022–2024 w Gminie Wyry działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” charakteryzowały się znacznymi wahaniami, zarówno pod względem liczby wszczynanych procedur, jak i skali udzielanego wsparcia. W 2022 roku odnotowano umiarkowaną liczbę interwencji, natomiast w roku 2023 nastąpił wyraźny wzrost liczby zakładanych kart, co świadczyło o zwiększonej aktywności służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz o większej gotowości do zgłaszania tego typu przypadków. Rok 2024 przyniósł natomiast znaczny

spadek liczby wszczynanych procedur, co może wynikać zarówno z mniejszej liczby ujawnionych przypadków, jak i z poprawy skuteczności wcześniejszych działań profilaktycznych i interwencyjnych.

Największą rolę w zakładaniu Niebieskich Kart odgrywała Policja, która w 2023 roku była inicjatorem większości procedur. Udział innych instytucji – Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz placówek edukacyjnych – był zmienny, ale widoczny, co potwierdza istnienie międzysektorowej współpracy w zakresie reagowania na przemoc domową. W 2024 roku oprócz Policji w działaniach interwencyjnych uczestniczyły również szkoły, co wskazuje na rosnącą czujność środowisk wychowawczych wobec zagrożeń w rodzinach.

Liczba osób doznających przemocy, którym udzielono pomocy, ulegała znacznemu zmniejszeniu w 2024 roku w porównaniu do lat wcześniejszych. W 2022 i 2023 roku pomoc otrzymywało kilkadziesiąt osób rocznie, natomiast w 2024 roku liczba ta była kilkukrotnie niższa. W strukturze odbiorców przeważały kobiety, przy czym w ostatnim roku objęto wsparciem również pojedyncze przypadki mężczyzn i dzieci. Spadek liczby osób objętych pomocą może wskazywać na poprawę sytuacji w niektórych rodzinach, ale również na możliwe ograniczenie zgłaszalności zjawiska lub zmniejszenie dostępności działań pomocowych.

Podobną tendencję zaobserwowano w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową. W latach 2022–2023 prowadzono działania wobec kilkunastu osób rocznie, głównie mężczyzn, natomiast w 2024 roku liczba ta znacząco spadała. Należy jednak zauważyć, że liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego pozostawała zbieżna z liczbą osób stosujących przemoc, co potwierdza kontynuację pracy środowiskowej w ramach procedury.

Zespół Interdyscyplinarny pracował w sposób regularny – liczba jego spotkań w analizowanym okresie stopniowo rosła, co świadczy o rosnącym zaangażowaniu w koordynację działań i wymianę informacji między instytucjami. W 2024 roku, mimo mniejszej liczby interwencji, zespół spotykał się częściej, co może świadczyć o bardziej złożonych przypadkach wymagających intensywniejszej współpracy specjalistów.

Wśród form wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy w 2024 roku dominowała pomoc psychologiczna i prawna, a także doraźna pomoc materialna, obejmująca m.in. zakwaterowanie i żywność. Wsparcie to miało charakter kompleksowy i dostosowany do indywidualnych potrzeb poszczególnych osób.

Podsumowując, w latach 2022–2024 działania w ramach procedury Niebieskiej Karty w Gminie Wyry odzwierciedlają zarówno okres wzmożonej aktywności służb, jak i wyraźny spadek liczby przypadków wymagających interwencji w ostatnim roku. Wskazuje to na poprawę

skuteczności działań prewencyjnych oraz na potrzebę dalszego wzmacniania współpracy między instytucjami w zakresie wczesnego reagowania na zjawisko przemocy domowej.

2.3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogólne posiedzenia Komisji	12	12	12
Posiedzenia Podkomisji Motywująco - Interwencyjnej	-	6	6
Przeprowadzone rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	8	10	7
Przeprowadzone rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych	9	6	5
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2	6	6
Post. opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów	3	4	4
Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
Działalność Podkomisji Motywująco - Interwencyjnej			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Wnioski o leczenie odwykowe	9	4	6
Obecnie rozpoczęte sprawy	6	7	1
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	1	0	0
Wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	0	0	0
Zakończone postępowania w sprawie skierowania na leczenie odwykowe przez sąd	8	10	2
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych	1	0	0

W latach 2022–2024 działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyrach przebiegała w sposób systematyczny i stabilny. Komisja utrzymywała stały rytm pracy, odbywając po dwanaście posiedzeń rocznie. Od 2023 roku funkcjonowała również Podkomisja Motywująco - Interwencyjna, która prowadziła działania ukierunkowane na osoby uzależnione oraz ich rodziny. Liczba rozmów motywujących do podjęcia leczenia utrzymywała się na zbliżonym poziomie, choć w 2024 roku odnotowano niewielki spadek zarówno liczby osób uzależnionych, jak i członków rodzin objętych wsparciem.

Komisja konsekwentnie prowadziła kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych – ich liczba wzrosła w porównaniu z 2022 rokiem i utrzymywała się na stałym poziomie w latach kolejnych. Regularnie wydawano również opinie dotyczące lokalizacji nowych punktów sprzedaży alkoholu, przy czym nie odnotowano przypadków cofnięcia zezwoleń.

Działalność motywująco - interwencyjna Komisji obejmowała rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe, prowadzenie postępowań w tym zakresie oraz współpracę z biegłymi sądowymi. Liczba wniosków o leczenie była zmienna, jednak utrzymywała się w granicach kilku rocznie. W 2024 roku odnotowano mniej zakończonych postępowań w sprawie skierowania na leczenie, co może wskazywać na mniejszą liczbę nowych przypadków lub dłuższy czas procedowania spraw.

Podsumowując, Komisja w analizowanym okresie prowadziła konsekwentne działania na rzecz ograniczania problemów alkoholowych, kładąc nacisk na profilaktykę, motywowanie do leczenia oraz kontrolę rynku alkoholowego. Pomimo niewielkich wahań liczby interwencji i wniosków, działalność GKRPA zachowała ciągłość i skuteczność w realizacji swoich zadań.

2.4. Rynek alkoholowy

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem:	23	22	21
do spożycia poza miejscem sprzedaży:			
do 4,5%	13	12	11
od 4,5% do 18%	13	12	11
powyżej 18%	12	11	10
do spożycia w miejscu sprzedaży:			
do 4,5%	9	9	9
od 4,5% do 18%	5	5	5
powyżej 18%	5	5	5

W latach 2022–2024 w Gminie Wyry odnotowano niewielki spadek liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, głównie tych przeznaczonych do spożycia poza miejscem zakupu. Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu w lokalach gastronomicznych pozostała bez zmian, co świadczy o stabilności tego sektora. Ogólny trend wskazuje na stopniowe ograniczanie dostępności alkoholu, co wpisuje się w lokalną politykę profilaktyczną i działania na rzecz ograniczania problemów wynikających z jego nadużywania.

2.5. Punkt Konsultacyjny

W latach 2022–2024 na terenie Gminy Wyry funkcjonował Punkt Konsultacyjny, który stanowił ważny element lokalnego systemu pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ich rodzinom. Jego działalność była ukierunkowana na udzielanie specjalistycznego wsparcia

prawnego, psychologicznego i terapeutycznego, a także na motywowanie osób nadużywających substancji psychoaktywnych do podjęcia leczenia odwykowego.

W 2022 roku w Punkcie zatrudnione były cztery osoby reprezentujące różne specjalizacje: prawnik, psycholog, pedagog oraz członek stowarzyszenia Klub Abstynenta „Powrót” w Mikołowie. Zespół ten zapewniał kompleksową pomoc obejmującą zarówno porady prawne z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego i karnego, jak i wsparcie psychologiczne oraz interwencje pedagogiczne. Dodatkowo obecność członka klubu abstynenta pozwalała na skuteczne motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia terapii i utrzymywania abstynencji.

W kolejnych latach – 2023 i 2024 – struktura organizacyjna Punktu uległa nieznacznemu ograniczeniu, ponieważ zespół liczył trzy osoby: prawnika, psychologa oraz przedstawiciela Klubu Abstynenta. Pomimo zmniejszenia liczby zatrudnionych, zakres działań pozostał szeroki i obejmował doradztwo prawne, pomoc psychologiczną oraz działania motywująco-terapeutyczne. Utrzymanie tych trzech kluczowych funkcji pozwoliło na zachowanie wysokiego poziomu jakości świadczonych usług oraz ciągłość wsparcia dla mieszkańców gminy.

Podsumowując, Punkt Konsultacyjny w Wyrach w latach 2022–2024 realizował kompleksową pomoc na rzecz osób z problemami uzależnień i ich rodzin. Działalność specjalistów o zróżnicowanym profilu zawodowym – psychologa, prawnika i członka Klubu Abstynenta – zapewniała interdyscyplinarne podejście do problemów mieszkańców oraz skuteczne motywowanie do podejmowania działań terapeutycznych. Pomimo zmniejszenia zespołu w kolejnych latach, Punkt zachował kluczowe obszary wsparcia, stanowiąc istotne ogniwo w lokalnym systemie profilaktyki i pomocy społecznej.

2.6. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży

W latach 2022–2024 w Gminie Wiry prowadzono liczne działania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz rodziców, koncentrujące się na zapobieganiu uzależnieniom, promowaniu zdrowego stylu życia i wzmacnianiu kompetencji społecznych. Działania te realizowane były w formie warsztatów, programów rekomendowanych, szkoleń i prelekcji, dostosowanych do wieku i potrzeb odbiorców.

W 2022 roku oferta profilaktyczna była szczególnie szeroka i obejmowała zarówno tematykę uzależnień od substancji psychoaktywnych, jak i uzależnień behawioralnych. Uczniowie uczestniczyli w warsztatach poświęconych narkomanii, alkoholowi i internetowym zagrożeniom, a także w zajęciach promujących zdrowy styl życia i właściwe relacje rówieśnicze. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty teatralno-profilaktyczne oraz program rekomendowany „Debata”. Działaniami objęto także nauczycieli i rodziców, którym zaproponowano szkolenia z

zakresu profilaktyki uzależnień i cyberprzemocy. Udział wzięła bardzo duża grupa uczniów, co potwierdza szeroki zasięg oddziaływań profilaktycznych.

Rok 2023 przyniósł kontynuację działań, przy jednoczesnym ukierunkowaniu ich na rozwijanie umiejętności społecznych i przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym. Realizowane warsztaty obejmowały tematykę uzależnień behawioralnych oraz komunikacji bez przemocy, łącząc profilaktykę z elementami treningu umiejętności interpersonalnych. Działania kierowane do nauczycieli miały charakter wspierający i edukacyjny, umożliwiając im lepsze reagowanie na zachowania ryzykowne uczniów. W tym roku nie prowadzono natomiast działań adresowanych do rodziców.

W 2024 roku profilaktyka szkolna została oparta głównie na programach rekomendowanych i warsztatach rozwijających kompetencje emocjonalne i społeczne uczniów. W klasach VI zrealizowano dwa programy „Debata”, natomiast młodsze roczniki uczestniczyły w treningach komunikacji nieagresywnej i zajęciach poświęconych uzależnieniom behawioralnym. Działania te sprzyjały kształtowaniu postaw prozdrowotnych i odpowiedzialnych wyborów wśród dzieci i młodzieży. Udział nauczycieli w szkoleniach był kontynuowany, natomiast rodzice nie uczestniczyli w zajęciach w tym roku.

Podsumowując, w latach 2022–2024 w Gminie Wiry realizowano konsekwentną i różnorodną profilaktykę uzależnień, łączącą edukację, rozwój umiejętności psychospołecznych oraz wzmacnianie środowiska szkolnego. Działania te obejmowały szeroką grupę odbiorców i przyczyniały się do kształtowania bezpiecznych, wspierających postaw wśród dzieci i młodzieży.

2.7. Przestępczość

Poniższa tabela przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu.

Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków	40	34	53
Liczba nałożonych mandatów na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	3	8	7
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1	0	1
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej pod wpływem alkoholu/narkotyków	4	1	3

Zakłócanie porządku publicznego	1	0	1
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	1	5	2

W latach 2022–2024 w Gminie Wiry odnotowano zmienną liczbę interwencji policyjnych i wykroczeń związanych z nadużywaniem alkoholu oraz środków odurzających. Największą aktywność służb w tym zakresie zaobserwowano w 2024 roku, co może wskazywać na wzrost skali problemu lub większą skuteczność w ujawnianiu takich przypadków.

Liczba interwencji dotyczących naruszeń przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi utrzymywała się na umiarkowanym poziomie, a działania porządkowe w tym obszarze przyjmowały głównie formę mandatów. Pouczenia stosowano sporadycznie, co sugeruje, że służby częściej decydowały się na działania o charakterze represyjnym niż prewencyjnym.

Zjawisko prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu lub narkotyków, mimo niewielkiej liczby przypadków, pozostaje stałym problemem wymagającym dalszej uwagi. Liczba takich zdarzeń nie wykazywała jednoznacznego trendu – w jednych latach spadała, w innych ponownie wzrastała.

Liczba interwencji związanych z przemocą domową była zmienna, z wyraźnym wzrostem w 2023 roku, co może świadczyć o zwiększonej świadomości społecznej w zakresie zgłaszania tego rodzaju zdarzeń lub o nasileniu zjawiska w określonych środowiskach rodzinnych.

Podsumowując, dane za lata 2022–2024 wskazują na utrzymujące się wyzwania w zakresie problemów wynikających z nadużywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości i zakłócania porządku publicznego. Pomimo okresowych wahań, widoczna jest potrzeba kontynuacji działań profilaktycznych i edukacyjnych, a także dalszego wzmacniania współpracy między Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi instytucjami lokalnymi.

III BADANIA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH – 2025

3.1. Badanie dorosłych mieszkańców

- W opinii mieszkańców Gminy Wiry najistotniejszymi problemami społecznymi są: uzależnienie od papierosów (80%), uzależnienie od alkoholu (76%), bieda i ubóstwo (71%) oraz uzależnienia behawioralne (70%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: nikotynizm (84%), sieciologizm (79%) oraz alkoholizm (72%).

- Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wiry 24% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 38% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Wiry odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z rozwagą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (23%) oraz kilka razy w miesiącu (38%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 27%, 3-4 porcje: 29%).
- 57% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 33% jest tych miejsc za dużo.
- 52% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 89% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Wiry jest zauważalnym nałogiem – 47% z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 53% badanych pali okazjonalnie oraz regularnie papierosy lub e-papierosy.
- 56% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 44% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Wiry, jest nie rozpowszechnionym zjawiskiem - 80% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.
- Niespełna połowa respondentów (45%) nie ma tendencji do "zajadania" stresów i trudnych emocji, podczas gdy 55% przyznaje się do takiego zachowania. Co więcej, 49% badanych nie ma problemów z kontrolowaniem swoich zachowań jedzeniowych, co oznacza, że 51% doświadcza trudności w tym obszarze. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą połowy badanych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 61% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: wsparcia psychologicznego dla rodzin (33%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień

(28%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (21%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (13%) oraz pomocy w integracji dzieci (5%).

3.2. Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 100% sprzedawców zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta.
- 45% z badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (33%).
- 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości osobie niepełnoletniej.
- Jedynie 44% badanych stwierdza, że nie dochodzi do sytuacji spożywania alkoholu w obrębie sklepu.
- Sprzedawcy charakteryzują się wysoką świadomością konsekwencji picia alkoholu – 100% badanych nie zgadza się na to, aby kobiety w ciąży piły alkohol, 100% nie zgadza się na prowadzenie pojazdów mechanicznych po spożyciu 100% badanych uważa, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

3.3. Seniorzy z Gminy Wiry

- Z opinii seniorów wynika, że najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: długotrwałe choroby (58%), bieda i ubóstwo (54%) oraz uzależnienie od alkoholu (52%). Wysoko oceniono również znaczenie problemu izolacji społecznej osób starszych (44%) i niepełnosprawności (48%), co wskazuje na potrzebę działań w zakresie wsparcia zdrowotnego i społecznego osób starszych.
- W kwestii zjawiska uzależnień 22% seniorów przyznało, że zna osoby mające problem z alkoholem, narkotykami lub hazardem, natomiast 62% nie potrafiło jednoznacznie tego ocenić. Może to świadczyć o niskim poziomie świadomości lub niechęci do rozmów o uzależnieniach w środowisku osób starszych.
- 54% badanych uważa, że problemy alkoholowe w ich otoczeniu występują rzadko, a 20% – że czasami. Tylko 8% wskazało, że spotyka się z nimi często, co sugeruje, że alkohol nie jest postrzegany przez większość seniorów jako istotny problem w ich najbliższym środowisku.

- Własne spożywanie alkoholu seniorzy określają jako umiarkowane – 56% zadeklarowało, że sięga po alkohol bardzo rzadko, 26% – okazjonalnie, a jedynie 2% pije regularnie. 16% respondentów w ogóle nie spożywa alkoholu.
- W odniesieniu do zażywania leków 38% seniorów wskazało, że z problemem nadużywania środków uspokajających, nasennych lub przeciwbólowych wśród rówieśników spotyka się rzadko, 36% – czasami, a 18% – często. Jedynie 8% nigdy nie zauważyło takiego zjawiska.
- W zakresie samodzielnego przyjmowania leków 58% badanych stwierdziło, że nigdy nie zażywa leków bez konsultacji z lekarzem, 24% robi to rzadko, a 18% – czasami. Dane te potwierdzają odpowiedzialne podejście większości seniorów do kwestii farmakoterapii.
- W obszarze uzależnień behawioralnych 52% respondentów uznało, że nadmierne korzystanie z telewizji, telefonu lub Internetu wśród osób starszych występuje rzadko, 36% zauważa je czasami, a po 6% wskazało odpowiedzi „często” i „nigdy”.
- Analizując nawyki związane z korzystaniem z urządzeń elektronicznych, 44% seniorów przyznało, że rzadko spędza więcej czasu przed ekranem, niż planowało, 36% – że czasami, a 10% – często. Taki sam odsetek zadeklarował, że nigdy nie przekracza planowanego czasu.
- W zakresie przemocy 88% badanych seniorów wskazało, że nigdy nie doświadczyło przemocy, natomiast 12% przyznało, że miało takie doświadczenia. Najczęściej była to przemoc psychiczna (52%), następnie finansowa (32%) i fizyczna (16%). We wszystkich przypadkach sprawcą przemocy był członek rodziny (100%), co wskazuje, że przemoc wobec seniorów ma najczęściej charakter domowy i może pozostawać ukryta.
- Wiedzę na temat dostępnych form pomocy posiada 78% badanych, natomiast 22% nie wie, gdzie mogłoby się zgłosić w przypadku przemocy lub uzależnień.
- W opinii seniorów najbardziej potrzebnymi działaniami w lokalnym środowisku są: spotkania integracyjne dla seniorów (100%), wsparcie instytucji publicznych i organizacji pozarządowych (74%), warsztaty i spotkania informacyjne (68%), kampanie profilaktyczne (58%), a także pomoc psychologiczna (52%) i pomoc prawna (42%).

3.4. Badania wśród uczniów

- Uczniowie szkół podstawowych w Gminie Wyry tworzą środowisko szkolne o korzystnym klimacie wychowawczym. Zdecydowana większość deklaruje dobre relacje z rodzicami (SP 4–6: 95%, SP 7–8: 90%), z nauczycielami (SP 4–6: 74% i SP 7–8: 63%) oraz z rówieśnikami (87% i 84%). Uczniowie dobrze czują się w swoich klasach (88% w klasach 4–6 i 81% w klasach 7–8), co stanowi ważny czynnik chroniący przed zachowaniami ryzykownymi.

- W ocenie młodszych uczniów najpoważniejszym problemem szkolnym jest uzależnienie od komputera, smartfonu i hazardu (56%), natomiast starsi uczniowie wskazują na uzależnienie od nowych technologii (58%) oraz papierosów i e-papierosów (50%). Tematy te stają się coraz bardziej znaczące w percepcji młodzieży, szczególnie w starszych klasach.
- W obszarze alkoholu 15% młodszych i 48% starszych uczniów uważa, że ich rówieśnicy piją alkohol. Uczniowie najczęściej wskazują, że dzieje się to podczas imprez, spotkań na świeżym powietrzu lub w domu.
- Inicjację alkoholową ma za sobą 5% uczniów klas 4–6 i 15% klas 7–8, a część młodych mieszkańców Gminy Wyry (10–13%) błędnie uważa, że piwo nie jest alkoholem.
- W kwestii nikotyny 39% młodszych i 66% starszych uczniów deklaruje, że ich rówieśnicy palą papierosy lub e-papierosy, a inicjację nikotynową ma 10% uczniów klas 4–6 i 20% klas 7–8. Motywacje to głównie ciekawość i namowa znajomych.
- Zjawisko kontaktu z narkotykami i dopalaczami wśród rówieśników potwierdza mniejszość uczniów (10% w klasach 4–6 i 21% w klasach 7–8). Mimo to, niewielka grupa (3–4%) przyznała, że sama miała kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie w większości prezentują negatywne postawy (są przeciwnikami przyjmowania) wobec narkotyków (80–86%), choć część deklaruje ciekawość i brak wiedzy o konsekwencjach.
- W zakresie uzależnień behawioralnych uczniowie spędzają przed ekranem średnio od 2 do 6 godzin dziennie, a 23% uczniów klas SP7–8 przyznaje, że korzysta z urządzeń dłużej niż 6 godzin dziennie. Choć hazard nie jest zjawiskiem powszechnym, 27% starszych uczniów i 16% młodszych miało kontakt z grami pieniężnymi online lub automatami.
- Problem przemocy w środowisku szkolnym dotyczy części uczniów — 25% młodszych i 27% starszych doświadczyło agresji ze strony rówieśników, najczęściej w formie wyzwisk, wyśmiewania czy popychania. Większość uczniów nie stosuje przemocy wobec innych (81% w klasach 4–6 i 77% w klasach 7–8), jednak zauważalna grupa przyznaje się do zachowań agresywnych.
- W czasie wolnym uczniowie najczęściej przebywają w domu (49–54%) lub na świeżym powietrzu (24–35%). Większość posiada własne zainteresowania (82% młodszych, 71% starszych uczniów) i dostrzega potrzebę rozwoju oferty lokalnej, szczególnie większej liczby terenów zielonych (22–25%) i obiektów sportowych (21–26%).

IV ANALIZA SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analiza SWOT dla Gminy Wyry znajduje się poniżej:

S – MOCNE STRONY (Strengths)

- Pozytywne relacje społeczne i wychowawcze
Uczniowie utrzymują dobre kontakty zarówno z rodzicami, nauczycielami, jak i rówieśnikami. Szkoły tworzą przyjazne środowisko, sprzyjające rozwojowi emocjonalnemu i społecznemu dzieci. Młodzież czuje się komfortowo w swoich klasach i szkołach, co wzmacnia poczucie bezpieczeństwa, przynależności i wspólnoty.
- Stabilna sytuacja demograficzna
Gmina utrzymuje równowagę między osobami przybywającymi a opuszczającymi jej teren. Napływ nowych mieszkańców świadczy o atrakcyjności gminy i dobrych warunkach życia, co wspiera rozwój lokalnych społeczności oraz aktywność gospodarczą i społeczną.
- Sprawnie funkcjonująca pomoc społeczna
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działa systematycznie i elastycznie, odpowiadając na potrzeby mieszkańców. Szczególny nacisk kładziony jest na wsparcie osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych, rodzin w trudnej sytuacji wychowawczej oraz osób z problemami uzależnień. Oferta pomocy jest regularnie dostosowywana do zmieniających się potrzeb społecznych.
- Wysoka świadomość społeczna w zakresie uzależnień
Mieszkańcy są świadomi zagrożeń wynikających zarówno z uzależnień chemicznych, jak i behawioralnych. Dostrzegają, że alkohol, hazard, nadmierne korzystanie z Internetu czy smartfonów mogą prowadzić do poważnych problemów emocjonalnych i rodzinnych. Taka świadomość stanowi solidną podstawę dla skutecznych działań profilaktycznych.

- Pozytywny wizerunek szkoły jako środowiska wychowawczego

Szkoły zapewniają przyjazną atmosferę i sprzyjają rozwojowi dzieci i młodzieży.

Uczniowie czują się akceptowani, utrzymują dobre relacje interpersonalne i są otwarci na współpracę. Takie środowisko jest istotnym czynnikiem chroniącym przed zachowaniami ryzykownymi.

W – SŁABE STRONY (Weaknesses)

- Obecność uzależnień i zachowań ryzykownych wśród młodzieży

Wśród uczniów zauważalne są różnorodne formy uzależnień i ryzykownych zachowań. Szczególnie widoczny jest problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, gier komputerowych i Internetu. W starszych klasach szkół podstawowych pojawiają się także przypadki sięgania po papierosy, napoje energetyczne oraz alkohol.

- Przemoc i cyberprzemoc w środowisku szkolnym

Uczniowie doświadczają przemocy zarówno w bezpośrednich kontaktach rówieśniczych, jak i w Internecie, w postaci wyzwisk, popychania, wyśmiewania czy hejtu. Choć większość dzieci i młodzieży nie jest sprawcami przemocy, problem pozostaje zauważalny i wymaga dalszej uwagi.

- Ograniczone możliwości spędzania czasu wolnego

Dzieci i młodzież w dużej mierze spędzają czas w domu, rzadziej korzystając z dostępnych przestrzeni rekreacyjnych i sportowych. Badania wskazują na potrzebę zwiększenia liczby terenów zielonych, boisk oraz miejsc umożliwiających wspólne spotkania i integrację społeczną.

- Wzrost liczby osób starszych wymagających wsparcia

Diagnoza wykazuje rosnącą liczbę seniorów w gminie oraz coraz większe zapotrzebowanie na pomoc społeczną i zdrowotną. Taki trend może prowadzić do przeciążenia lokalnych instytucji wspierających osoby starsze.

- Narastające problemy zdrowotne i ekonomiczne

Wśród odbiorców pomocy społecznej dominują osoby z przewlekłymi chorobami i niepełnosprawnością. Jednocześnie zwiększa się liczba osób potrzebujących wsparcia ze względu na ubóstwo, co wiąże się m.in. z rosnącymi kosztami życia i trudnościami ekonomicznymi w rodzinach.

O – SZANSE (Opportunities)

- Rozwój działań edukacyjnych i profilaktycznych

Badania wskazują, że mieszkańcy są otwarci na inicjatywy edukacyjne. Stwarza to możliwość rozwijania programów profilaktyki uzależnień, promocji zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałania przemocy w różnych grupach wiekowych.

- **Aktywność lokalnych instytucji**

Gmina dysponuje sprawnie funkcjonującymi strukturami – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz punktem konsultacyjnym. Ich współdziałanie tworzy potencjał do kompleksowych i skoordynowanych działań społecznych oraz profilaktycznych.

- **Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych**

- Gmina może realizować projekty związane z edukacją, profilaktyką uzależnień, aktywizacją społeczną i promocją zdrowia dzięki dostępowi do środków krajowych oraz funduszy unijnych.

- **Wzrost zaangażowania społecznego mieszkańców**

Pozytywna atmosfera wychowawcza i dobre relacje międzyludzkie sprzyjają budowaniu wspólnoty, rozwojowi wolontariatu i inicjatyw obywatelskich. To zasób, który można wzmocnić poprzez wspieranie lokalnych działań społecznych.

T – ZAGROŻENIA (Threats)

- **Utrwalanie się zachowań ryzykownych wśród młodzieży**

Występowanie uzależnień od nowych technologii, gier, hazardu czy alkoholu może negatywnie wpływać na kondycję psychiczną i społeczną uczniów, jeśli nie zostaną podjęte skuteczne działania profilaktyczne.

- **Nasilanie się problemów zdrowotnych i psychicznych**

Rosnąca liczba osób przewlekle chorych oraz seniorów zwiększa obciążenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej, wymagając wprowadzenia nowych form wsparcia i usług.

- **Ryzyko wykluczenia społecznego**

Trudności ekonomiczne, problemy opiekuńczo-wychowawcze i przewlekle choroby mogą prowadzić do marginalizacji części mieszkańców, zwłaszcza osób starszych i samotnych.

- **Wpływ współczesnych mediów i wzorców konsumpcyjnych**

Globalne trendy promujące nadmierną konsumpcję i ryzykowne zachowania oddziałują na młodzież, utrudniając kształtowanie zdrowych nawyków i postaw społecznych.

V CELE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029 DLA GMINY WYRY

Najważniejszym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wyry na lata 2026-2029 jest:

zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom uzależnionym, zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom poprzez zwiększenie dostępności do terapii i rehabilitacji, udzielanie wsparcia psychospołecznego i prawnego, prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych, wzmacnianie lokalnego systemu pomocy, monitorowanie przestrzegania przepisów prawa dotyczących alkoholu oraz wspieranie aktywizacji społeczno-zawodowej i reintegracji społecznej uczestników programu.

Program działań profilaktycznych i terapeutycznych w Gminie Wyry obejmuje wsparcie dla wszystkich mieszkańców w celu zapobiegania uzależnieniom i problemom społecznym, działania skierowane do grup podwyższonego ryzyka, interwencje w przypadku wczesnych oznak zachowań problemowych oraz specjalistyczną terapię i rehabilitację dla osób uzależnionych. Obejmuje kampanie edukacyjne, warsztaty, konsultacje indywidualne i grupowe, programy wsparcia w szkołach i instytucjach społecznych oraz działania terapeutyczne i reintegracyjne, mające na celu ograniczenie zagrożeń i wspieranie powrotu do pełnej aktywności społecznej.

Poniżej przedstawiono cele szczegółowe, działania, wskaźniki realizacji oraz realizatorów niniejszego Programu.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami	
Działania	Wskaźniki
1. Punkt Konsultacyjny W Punkcie Konsultacyjnym dyżury pełnią psycholog, prawnik oraz członek Klubu Abstynenta. Zadaniem punktu jest: • Udzielanie indywidualnych porad i konsultacji dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych (np. hazard, gry komputerowe, Internet).	• Liczba godzin dyżurów w Punktach Konsultacyjnych. • Liczba osób korzystających z indywidualnych i grupowych porad. • Liczba skierowań do specjalistycznych placówek leczenia uzależnień.

- Wspieranie osób stosujących przemoc oraz ofiar przemocy domowej poprzez doradztwo i motywowanie do korzystania z dostępnych form pomocy.
- Motywowanie osób uzależnionych i ich rodzin do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnień oraz kierowanie do specjalistycznych programów terapeutycznych.
- Informowanie uczestników o możliwościach uczestnictwa w ruchach samopomocowych, grupach wsparcia i programach reintegracji społecznej po leczeniu.
- Udzielanie wsparcia osobom, które zakończyły proces leczenia odwykowego, w tym pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej.
- Prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których dzieci lub młodzież eksperymentują z narkotykami i innymi używkami, w zakresie rozpoznawania wczesnych symptomów zażywania substancji.
- Motywowanie osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzorca spożywania alkoholu oraz wdrażanie działań profilaktycznych w tym zakresie.

2. Edukacja społeczna w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym:

- Dystrybucja materiałów edukacyjnych, w tym poradników, broszur, ulotek i plakatów promujących profilaktykę uzależnień oraz zdrowy styl życia.
- Organizacja kampanii informacyjnych i prelekcji w szkołach, świetlicach i innych instytucjach społecznych.

- Liczba rodzin objętych poradnictwem i wsparciem.
- Liczba rozdanych materiałów edukacyjnych i broszur.
- Liczba przeprowadzonych prelekcji, warsztatów i kampanii edukacyjnych.
- Liczba osób z zakończonym leczeniem, które korzystają z reintegracji społecznej i zawodowej.

- Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do lokalnej społeczności, w tym rodziców, nauczycieli i młodzieży, w celu podnoszenia świadomości na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami.

2. Udzielanie rodzinom wsparcia psychospołecznego i prawnego oraz ochrony przed przemocą domową

Działania	Wskaźniki
1. Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), w tym: • Przyjmowanie wniosków dotyczących leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub stosujących przemoc domową. • Kierowanie osób nadużywających alkohol na badania przez biegłych sądowych (psycholog, psychiatra) w celu wydania opinii dotyczącej uzależnienia i wskazania odpowiedniej formy leczenia. • Prowadzenie postępowań w sprawach leczenia odwykowego i kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu. • Interweniowanie w instytucjach pomocowych, w sprawie rodzin, w których występuje przemoc oraz uczestnictwo w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych, w ramach procedury „Niebieska Karta”. • Współpraca z Policją, organizacjami pozarządowymi i instytucjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	• Liczba rodzin objętych pomocą psychospołeczną i prawną. • Liczba interwencji w sprawach przemocy domowej i uzależnień. • Liczba osób skierowanych na badania przez biegłych sądowych oraz liczba wydanych opinii. • Liczba wniosków kierowanych do sądu w celu zobowiązania do leczenia odwykowego. • Liczba godzin szkoleń i warsztatów dla członków GKRPA i partnerów społecznych. • Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach świetlic środowiskowych. • Liczba dystrybuowanych materiałów edukacyjnych i broszur informacyjnych.

• Udział w warsztatach, szkoleniach i seminariach z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy, finansowanych ze środków GKRPA. • Prowadzenie działalności informacyjnej poprzez zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych, broszur i ulotek dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej. 2. Wzmacnianie rodzin poprzez: • Wspieranie działalności Gminnych Świetlic Środowiskowych, które zapewniają dzieciom i młodzieży bezpieczne miejsce do nauki, rozwijania kompetencji społecznych i uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych. • Organizowanie zajęć terapeutycznych, edukacyjnych i rekreacyjnych dla dzieci i rodziców w ramach wsparcia rodzin dotkniętych problemem uzależnień lub przemocą. • Wsparcie finansowe i rzeczowe świetlic w zakresie materiałów edukacyjnych, pomocy socjalnej i programów integracyjnych.	
3. Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości i umiejętności mieszkańców gminy w zakresie zapobiegania uzależnieniom, przemocy oraz innym zachowaniom ryzykownym, a także wzmacnianie czynników chroniących poprzez szeroko zakrojone działania edukacyjne, informacyjne, środowiskowe i prozdrowotne.	
Działania	Wskaźniki
1. Organizowanie programów i warsztatów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych, świetlicach środowiskowych oraz w bibliotece, obejmujących tematykę uzależnień, przemocy domowej i zdrowego stylu życia.	• Liczba zorganizowanych programów i warsztatów profilaktycznych. • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, prelekcji i wydarzeń profilaktycznych.

2. Prowadzenie prelekcji, warsztatów, zajęć teatralnych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców. 3. Zaopatrzenie szkół, świetlic i biblioteki w filmy edukacyjne, książki, broszury oraz materiały promujące profilaktykę uzależnień i przeciwdziałanie przemocy. 4. Wsparcie pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia i Punktu Konsultacyjnego w dostępie do nowoczesnych materiałów edukacyjnych. 5. Realizowanie działań informacyjnych dotyczących konsekwencji spożywania alkoholu i zażywania narkotyków przez kobiety w ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka uszkodzeń płodu. 6. Promowanie i organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych oraz zajęć pozalekcyjnych jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. 7. Organizowanie wyjazdów, kolonii, półkolonii i wydarzeń kulturalnych bez alkoholu jako form profilaktyki i integracji społecznej. 8. Publikacja artykułów, porad i materiałów informacyjnych w lokalnych mediach oraz na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości społecznej. 9. Doposażanie świetlic środowiskowych i placówek wsparcia dziennego poprzez zakup sprzętu, pomocy dydaktycznych, plastycznych i innych, w zależności od potrzeb zgłaszanych przez wychowawców, organizowanie wycieczek i wyjazdów integracyjnych dla wychowanków świetlic. 10. Zapewnianie realizatorom Programu narzędzi, pomocy dydaktycznych i środków umożliwiających prowadzenie zajęć profilaktycznych i terapeutycznych.	• Liczba godzin przeprowadzonych zajęć edukacyjnych. • Liczba zakupionych i przekazanych materiałów edukacyjnych. • Liczba placówek objętych wsparciem materiałowym i programowym. • Liczba pracowników instytucji pomocowych i zdrowotnych objętych wsparciem. • Liczba przeprowadzonych działań i kampanii informacyjnych dotyczących FAS/FASD i innych szkód prenatalnych. • Liczba imprez sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia. • Liczba doposażonych świetlic środowiskowych. • Liczba zakupionych narzędzi i pomocy dydaktycznych dla realizatorów Programu. • Liczba działań dodatkowych wynikających z bieżącej analizy potrzeb.
---	--

11. Wspieranie współpracy międzyinstytucjonalnej (szkoły, OPS, służba zdrowia, policja, organizacje pozarządowe) oraz inicjowanie partnerstw lokalnych na rzecz profilaktyki.
12. Finansowanie i zlecanie zadań organizacjom pozarządowym świadczącym pomoc psychospołeczną, terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i ich rodzin.
13. Prowadzenie szkoleń i superwizji dla pracowników oraz wolontariuszy działających w obszarze profilaktyki i pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami.
14. Utrzymywanie elastycznego systemu działań wynikającego z bieżącej analizy sytuacji lokalnej, monitoringu i ewaluacji oraz wdrażanie pilnych interwencji tam, gdzie jest to potrzebne.
15. Zakup materiałów edukacyjnych i plastycznych dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Wyrach, przeznaczonych do realizacji w przedszkolach warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień, prowadzonych przez bibliotekarzy.
16. Prowadzenie profilaktyki uzależnień skierowanej do seniorów poprzez: organizowanie warsztatów profilaktycznych, zakup materiałów przeznaczonych do prowadzenia zajęć aktywizujących z elementami profilaktyki uzależnień, w ramach zagospodarowania czasu seniorom, edukacja w zakresie zjawiska przemocy oraz przeciwdziałania przemocy, zakup materiałów dydaktycznych o tematyce uzależnień i przemocy, organizowanie wyjazdów profilaktycznych.

4. Wzmocnienie systemu lokalnego wsparcia poprzez rozwijanie i wspieranie działalności instytucji, organizacji pozarządowych oraz osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki, terapii i przeciwdziałania przemocy, w celu zwiększenia

dostępności i jakości pomocy dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ich rodzin.

Działania	Wskaźniki
1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, oferujących pomoc psychospołeczną, psychoedukacyjną, rehabilitacyjną i prozdrowotną dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz doświadczających przemocy domowej, poprzez zlecanie im zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. 2. Wspieranie podmiotów prowadzących działania profilaktyczne na rzecz społeczności lokalnej, w szczególności dotyczące problematyki uzależnień i przemocy. 3. Finansowanie dodatkowych programów profilaktycznych ukierunkowanych na osoby uzależnione, współuzależnione oraz ich rodziny. 4. Podnoszenie wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych w działania profilaktyczne poprzez finansowanie szkoleń, konferencji i warsztatów z zakresu nowoczesnych strategii pracy w obszarze uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. 5. Obejmowanie szkoleniami członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, osób prowadzących kluby seniora, pracowników oświaty, policji, biblioteki i domu kultury, pracowników Punktu Konsultacyjnego, służby zdrowia oraz wychowawców placówek wsparcia dziennego.	• Liczba organizacji i podmiotów objętych wsparciem finansowym lub rzeczowym. • Liczba zleconych zadań publicznych związanych z profilaktyką i pomocą terapeutyczną. • Liczba wdrożonych programów profilaktycznych finansowanych ze środków Programu. • Liczba uczestników szkoleń, konferencji i warsztatów. • Liczba zrealizowanych szkoleń oraz liczba przeszkolonych przedstawicieli instytucji. • Liczba inicjatyw i działań wspierających realizowanych przez instytucje i organizacje współpracujące.

6. Wspieranie inicjatyw lokalnych służących integracji środowiska pomocowego oraz rozwijaniu sieci współpracy międzyinstytucjonalnej	
--	--

5. Zapewnienie skutecznego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz reagowanie na naruszenia prawa w obszarze sprzedaży, reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Działania	Wskaźniki
1. Przeprowadzanie kontroli w placówkach handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Wiry. 2. Podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim lub nietrzeźwym. 3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sytuacjach naruszeń przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	• Liczba przeprowadzonych kontroli, • Liczba stwierdzonych naruszeń, • Liczba przeprowadzonych interwencji, • Liczba spraw skierowanych do sądu, • Liczba postępowań prowadzonych w charakterze oskarżyciela publicznego.

6. Wspieranie aktywizacji społeczno-zawodowej osób uzależnionych z terenu Gminy Wiry poprzez tworzenie warunków do ich reintegracji i powrotu na rynek pracy.

Działania	Wskaźniki
1. Organizowanie i finansowanie działań w ramach centrów integracji społecznej, umożliwiających osobom uzależnionym z terenu Gminy Wiry udział w procesie reintegracji społeczno-zawodowej. 2. Wspieranie zatrudnienia socjalnego jako formy odbudowy kompetencji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Zapewnianie pomocy społecznej osobom uzależnionym oraz rodzinom osób uzależnionych, w szczególności poprzez poradnictwo, wsparcie socjalne, motywowanie	• liczba osób uzależnionych skierowanych do CIS, • liczba osób uczestniczących w zajęciach CIS, • liczba ukończonych cykli reintegracji społeczno-zawodowej, • liczba osób, które podjęły zatrudnienie lub dalszą

do leczenia oraz kierowanie do odpowiednich instytucji pomocowych.	aktywizację po zakończeniu udziału w CIS.
4. Współpraca z OPS, CIS, Zespołem Interdyscyplinarnym i placówkami terapeutycznymi w celu tworzenia spójnego systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin	
7. Zapewnienie kompleksowego wsparcia społecznego osobom uzależnionym oraz rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, z jednoczesnym wspieraniem ich integracji ze środowiskiem lokalnym poprzez zastosowanie pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	
Działania	Wskaźniki
1. Świadczenie poradnictwa i przekazywanie informacji dotyczących możliwości oraz procedury kierowania osoby uzależnionej na leczenie, w tym wsparcie administracyjno-prawne. 2. Zobowiązywanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia lub terapii poprzez zawieranie kontraktów socjalnych określających prawa i obowiązki uczestników programu. 3. Zapewnienie dostępu do zorganizowanych form pomocy psychologicznej, w tym umożliwienie kontaktu z psychologiem i uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych. 4. Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom uzależnionym oraz ich rodzinom w celu poprawy warunków życia i ułatwienia procesu reintegracji społecznej.	• liczba osób uzależnionych objętych poradnictwem i informacją, • liczba zawartych kontraktów socjalnych, • liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, • liczba rodzin i osób uzależnionych otrzymujących wsparcie finansowe i rzeczowe, • liczba osób i rodzin poprawiających funkcjonowanie społeczne i integrację w środowisku lokalnym.

VI ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE WYRY

1. Posiedzenia Komisji odbywają się co najmniej jeden raz w miesiącu. Wynagrodzenie w formie diety dla członków GKRPA za udział w posiedzeniu Komisji na podstawie potwierdzonej listy obecności ustala się w następującej wysokości

- przewodniczący Komisji - 20%
- członek Komisji - 10%

minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

2. Posiedzenia Podkomisji Motywująco – Interwencyjnej odbywają się co najmniej raz na dwa miesiące. W posiedzeniu uczestniczą trzech wyznaczonych członków GKRPA. Wynagrodzenie w formie diety dla członków GKRPA za udział w posiedzeniu Podkomisji Motywująco – Interwencyjnej na podstawie potwierdzonej listy obecności ustala się w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
3. Za udział w kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia, członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie w formie diety, na podstawie podpisanej listy obecności z przeprowadzonej kontroli, w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
4. Wypłata diet, o których mowa w ust. 1-3 nastąpi nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

VII WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, realizowany jest przez Urząd Gminy Wyry przy współpracy:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyrach,
- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Placówek Oświatowych znajdujących się na terenie gminy Wyry

- Domu Kultury w Gostyni,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Wyrach,
- Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie,
- Organizacji pozarządowych,
- Gminnej Rady Seniorów i klubów seniora
- Instytucji zajmujących się pomocą w zwalczaniu uzależnień i przemocy.

Wójt odpowiada za prawidłowe zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację Programu, w tym za decyzje dotyczące podziału budżetu, wydatkowania funduszy oraz alokacji zasobów zgodnie z aktualnymi potrzebami lokalnej społeczności i priorytetami Programu. Każdego roku sporządza szczegółowe sprawozdanie z realizacji, obejmujące opis podjętych działań, ocenę ich efektywności oraz wskazanie obszarów wymagających wzmocnienia. Sprawozdanie to przedkłada się Radzie Gminy najpóźniej do 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym. Ponadto, zgodnie z wytycznymi Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, do 15 kwietnia Wójt przekazuje tej instytucji zbiorczą informację dotyczącą realizacji zadań, opracowaną w oparciu o ankietę KCPU.

VIII ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie będą środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przeznaczany na realizację programu.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki, pozyskiwane z tzw. „opłat za małpki” na przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

IX MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring realizacji Programu polega na systematycznym śledzeniu postępów, jakości działań oraz ich zgodności z założeniami, co pozwala na bieżące reagowanie na pojawiające się potrzeby i wyzwania. Obejmuje gromadzenie danych, analizę dostępnych form wsparcia oraz wymianę informacji między instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu. Ewaluacja natomiast umożliwia ocenę skuteczności działań w kontekście osiągniętych rezultatów, zmian w świadomości i zachowaniach uczestników oraz wpływu Programu na lokalną społeczność, a także formułowanie rekomendacji do modyfikacji działań, harmonogramu i zasobów.